

Grünberg Herman

Ez az édesapám, Grünberg Herman a gyömrői házuk kertjében 1951-ben. Édesapám lengyel származású volt, az édesanyja Lengyelországban élt. 1887-ben született. Nem tudom, apám hogy került ide Magyarországra. Eredetileg úgy hívták, hogy Grünberg Hirsch-Leib. És ő addig járt a minisztériumba, hogy ő meg akarja magyarosíttatni a nevét, amíg aztán megengedték neki, és akkor úgy hívták őt, hogy Grünberg Herman. Ez olyan 1926 körül volt. Elég jól beszélt magyarul. Talán itt-ott lehetett érezni, hogy nem ez az anyanyelve. Például emlékszem, hogy számolni

jiddisül számolt. A neológ hitközségnél dolgozott. A főtitkár mellett volt ilyen titkárféle. Volt a hitközségen hosszú éveken át egy nagyon nevezetes főtitkár, Eppler Sándor, akit az apám nagyon szeretett. [Eppler Sándor (szül. 1890) a pesti izraelita hitközség adófelügyelője, pénzügyi főtanácsosa, majd 1924-től főtitkárhelyettese volt. -- A szerk.] Eléggé be volt fogva, mert ez az Eppler egy munkamegszállott volt. Sokszor késő estig dolgozott, és az apám is ugyanúgy dolgozott benn. A háború alatt apukám a második feleségével, Matilddal és annak lányával, Rózsával a ruhagyűjtő században volt a zsidó gimnáziumban. [A ruhagyűjtő századként ismert zsidókból álló században a munkások német felügyelet alatt a német hadsereg ruházatának javításával foglalkoztak. A ruhagyűjtő század mintegy 1500-2000 férfit, nőt és gyermeket számlált. A század székhelye először a Zsidó Hitközség épületében, a Síp utca 12-ben volt, majd 1944 decembere után áthelyezték az Abonyi utcai Zsidó Gimnázium épületébe. -- A szerk.] Apukámnak volt egy vidéki háza itt Pest közelében, Gyömrőn. Ez egy nagyon szép családi ház volt, apa és Matild építették. A háború előtt tavasztól ősziig mindig kinn voltak. Amikor a háború után kiderült, hogy apukámék nem tudnak bemenni a régi lakásba, mert a lépcsőház is leszakadt, betették őket valami társbérletbe, az apám azt mondta, hogy dehogy megyek én társbérletbe, hát van énnekem egy vidéki házam, akkor megyek oda lakni. Gyömrőn volt egy szép kis zsidó templom, apám oda járt. Minden reggel tfilinben imádkozott.